

“La germana de Nietzsche va fundar una colònia antisemita al Paraguai”

‘Austral’, de Carlos Fonseca, aborda memòria, genocidi i turisme

JORDI NOPCA
BARCELONA

Són pocs els creadors porto-riquenys que travessen les fronteres del seu país. L'excepció més coneguda arreu del món és, ara per ara, el músic Bad Bunny. L'escriptor Carlos Fonseca, traduït a una desena de llengües i seleccionat per la revista *Granta* com un dels 25 millors joves narradors llatinoamericans, li va al darrere. Professor al Trinity College de la Universitat de Cambridge, acaba de presentar la seva tercera novel·la, *Austral*, a Anagrama.

“Italo Calvino deia que el millor lloc per viure com a escriptor era on et puguis sentir estranger. Sempre m'he sentit molt identificat amb aquestes paraules –explica–. Les relacions dels meus personatges amb les identitats són inestables i delirants. Solen viatjar, com jo. Els costa sentir-se d'un sol lloc”. Fonseca va néixer a Costa Rica el 1987, però es va criar a Puerto Rico i, des de fa alguns anys, viu al Regne Unit. “Una gran part de la població porto-riquenya acaba marxant del país –comenta–. De fet, una de les comunitats més grans de la diàspora viu a Nova York, una ciutat on ens sentim com a casa”.

Explorar els límits

Fonseca va debutar el 2015 amb *Coronel Lágrimas* i dos anys després va arribar la seva segona novel·la, *Museo animal*. La tercera ha trigat més, potser perquè, tot i ser un llibre de poc més de 200 pàgines, aborda temes tan diversos com la memòria, el genocidi i el turisme. El llibre relliga diverses línies narratives: en una d'elles, una escriptora anglesa intenta acabar el seu últim llibre tot i les dificultats que li posa l'afàsia que pateix; en una altra, l'últim parlant d'una llengua s'enfronta amb la desaparició imminent de la seva cultura; el tercer protagonista és un supervivent del genocidi a Guatemala a principis dels 80 que vol recuperar els records perduts. “Cadascun d'aquests personatges es troba al límit –avança l'autor–. La literatura no treballa la llengua quan funciona de manera normal, sinó que s'acosta a situacions i contextos pròxims al silenci”.

El món actual que descriu Carlos Fonseca té espai per comentar “el turisme de les ruïnes” –a través del cementiri de ferrocarrils d'Uyuni, enmig del desert de Bolívia–, per mostrar també una necessària consciència ecològica i per narrar el periple d'un jove narrador desenganyat que vol restituir el llegat de l'escriptora anglesa a l'escenari on

Carlos Fonseca va néixer a Costa Rica, va créixer a Puerto Rico i actualment és professor a la Universitat de Cambridge. DAVID MYERS / ANAGRAMA

va passar els seus últims dies. Guatemala, el Perú i el Paraguai són tres dels escenaris destacats de la novel·la. Aquest últim país serveix a Fonseca per exhumar una història poderosa: “La germana de Nietzsche va fundar una colònia antisemita al Paraguai”. Nova Germània va néixer el 1887 de la mà del doctor Bernhard Förster i la seva parella, Elizabeth Förster-Nietzsche, amb la intenció de desenvolupar-hi una comunitat ària. “Va ser Elizabeth qui va agafar l'arxiu de textos del seu germà i el va editar de tal manera que semblés antisemita –afegeix–. D'aquesta manera, durant anys Friedrich Nietzsche va quedar lligat a aquestes idees”.

Aquesta història hauria pogut formar part d'una de les novel·les de W.G. Sebald: “Se m'hi ha relacionat sovint perquè la nostra narrativa dona importància a la idea d'arxiu. Potser per trencar una mica amb aquesta herència, les imatges que incloc a *Austral* no són reals, sinó construïdes”. Altres autors amb qui s'ha emparentat Carlos Fonseca són l'argentí Ricardo Piglia i el xilè Roberto Bolaño: “La meua visió de Llatinoamèrica és com un espai de ficció i de fantasia. Des de l'influx de Colom, aquest element hi és. M'interessa explorar el continent des d'aquestes coordenades i distanciant-me del realisme màgic, una de les tendències més populars”.